

PROF.DR.SC. DAMIR MAGAŠ O OSNIVANJU ZADARSKE METROPOLIJE

Zadarska metropolija strateški je važna za hrvatski katolički prostor

ZADAR - Posebnu pozornost na Konferenciji Jadranskog foruma izazvao je znanstveni podnesak Josipa Kajinića i Gorana Mladinea iz Hrvatskog instituta za povijest o promjenama u prostornom ustroju Katoličke crkve na hrvatskom Jadranu u 20. stoljeću, a koji je, kako je naglasio dr.sc. Damir Magaš, ujedno bio i prilika da se ukaže na stereotipno promatranje pozicije Zadarske nadbiskupije.

- Crkveni ustroj je uvijek vezan za potrebe Crkve, crkvene zajednice, ali sve što se zbiva u prostoru tiče se geografije, pa je tako i crkvena organizacija predmet interesa geografa, a predmetom interesa političkog geografa je u onoj mjeri u kojoj proizlazi iz političkih zbivanja u nekom prostoru. Vrlo zanimljiva građa koju su iznijela dvojica autora dovela je do rasprave koja, vezano uz Zadarsku nadbiskupiju, postoji od 1969., ali je zapravo prisutna od potpisivanja Rapalskog ugovora. Crkva je koncem šezdesetih godina 20. stoljeća nastojala prilagoditi teritorije biskupija i crkvenih provincija unutar Hrvatske, a tako i u BiH i Sloveniji, što je više moguće

Crkvene provincije, jednako kao i Zadarska nadbiskupija, upravljane su iz Svete Stolice i dio su Svete Stolice. Ne može se za neku nadbiskupiju, samo zato što je samostojna nadbiskupija i ne okuplja provinciju, reći da je u nekom posebnom statusu, premda se radi o izuzetku, kaže Magaš

Hoće li Zadarska nadbiskupija uskoro postati metropolija?

aktualnom stanju. U raspravi je bilo osvrta na nekoliko stereotipa, tvrdnji koje se bez prave osnove stalno ponavljaju, vjerojatno iz navike. Jedan je stereotip da je Zadarska nadbiskupija jedina koja je izravno upravljana od

strane Svete Stolice, a da druge „nisu“, što bi trebalo valjda voditi pripajanju zadarske Crkve nekoj drugoj provinciji. Crkvene provincije, jednako kao i Zadarska nadbiskupija, upravljane su iz Svete Stolice i dio su Svete

Stolice. Ne može se za neku nadbiskupiju, samo zato što je samostojna nadbiskupija i ne okuplja provinciju, reći da je u nekom posebnom statusu, premda se radi o izuzetku. Stereotip je i tvrdnja da je očuvanje naslova nad-

biskupije Zadru bio rezultat nekog iredentističkog htijenja - to su politička objašnjenja nekog ranijeg vremena, i to ne „drži vodu“. Sveta Stolica i sam papa, koji o tome odlučuju, teško da ikad mogu prihvatiti ukidanje časti, statusa ili ranga jednoj prastaraj, zaslužnoj, lojalnoj, zapravo mučeničkoj i ničim za političko stanje odgovornoj crkvi, koja je imala status metropolije, a koja zbog političkih razloga izdvajanja Zadra pod Italijom, a kasnije i srušenog, nije „de facto“ mogla tada okupljati pripadajuće biskupije. Kao rezultat toga zbilja se nova podjela s novim središtima koja su u međuvremenu ojačala na Istočnom Jadranu, ali zašto bi se ukinula čast jedne ničim odgovorne nadbiskupije? Slobodan sam tumačiti činjenicu da Sveta Stolica 1969. nije ukinula Zadarsku nadbiskupiju, kao otvoreni i, s obzirom na ozbiljnost i značaj, dugotrajni signal ondašnje Jugoslavenskoj, a danas Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, da o tom pitanju duboko promisli - ne uzimanjem časti Zadarskoj nadbiskupiji, nego naknadnim osmišljavanjem odgovarajućeg prije-

Prof.dr.sc. Damir Magaš

dloga teritorijalnog ustroja kada za to dođe vrijeme. Jer, da se htjelo tu nadbiskupiju pripojiti nekoj provinciji ili je dokinuti, bilo bi to učinjeno tada, smatra Magaš napominjući kako je nedavno osnovana Đakovačka metropolija te kako postoji mogućnost i ponovnog osnivanja i Zadarske metropolije.

- Zadar je ponovno jak grad, sve više okuplja okolne prostore, geografski je to moguće i, smatram, strateški važno za hrvatski katolički prostor, ali to je predmet Hrvatske biskupske konferencije i Svete Stolice, zaključuje.

N. ROGOZNICA